

Артур ГАБУРА

здобувач освітньо-наукової програми
«Публічне управління та адміністрування» ЗУНУ
Науковий керівник – д.е.н., професор,
завідувач кафедри менеджменту, публічного
управління та персоналу ЗУНУ
Михайло ШКІЛЬНЯК

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Військовий стан є особливим режимом управління країною, в якому діють військові закони та надзвичайні заходи безпеки. Однією з головних проблем під час воєнного стану є забезпечення безпеки та захисту життя населення. У зв'язку з цим важливо дослідити питання організації заходів цивільного захисту населення територіальної громади в умовах воєнного стану.

Аналіз проблем цивільного захисту населення в умовах воєнного стану. Під час військового стану найбільш вразливими групами населення є діти, жінки, люди похилого віку та люди з особливими потребами. Першочерговим завданням влади в такій ситуації є захист цих груп від небезпеки. Однак, в процесі дослідження було встановлено, що багато місцевих органів влади не мають достатнього досвіду в організації заходів цивільному захисті та не можуть організувати безпечне та ефективне функціонування системи цивільного захисту в умовах військового стану. Крім того, у багатьох територіальних громадах відсутні матеріально-технічні ресурси, необхідні для організації ефективного виконання заходів цивільного захисту, зокрема, системи спостереження та раннього попередження про небезпеку, зберігання запасів продуктів та медикаментів, розташування населення в укриттях тощо.

Шляхи вирішення проблем цивільного захисту населення в умовах воєнного стану. Для покращення організації заходів цивільного захисту населення в умовах воєнного стану необхідно прийняти комплекс заходів на державному та місцевому рівнях. До таких заходів можуть відноситися:

- забезпечення матеріально-технічної бази для потреб цивільного захисту. Для цього необхідно створити резерви продуктів, медикаментів та інших матеріальних запасів, які можуть бути використані під час військового стану. Також необхідно забезпечити наявність систем раннього попередження та спостереження, зокрема, установивши відповідне обладнання та засоби зв'язку;

- підготовка населення до дій у разі виникнення небезпеки. Для цього необхідно проводити систематичну роботу з населенням територіальних громад, яка включатиме проведення тренувань та навчань з питань цивільного захисту, розповсюдження інформації про можливі небезпеки та про правила поведінки в разі виникнення небезпеки;

- підвищення рівня компетентності місцевих органів влади у питаннях цивільного захисту. Для цього необхідно проводити навчання та підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів місцевих органів влади, зокрема, з питань планування та організації заходів цивільного захисту в умовах військового стану;

- створення механізмів координації та співпраці між різними службами та структурами, які займаються цивільним захистом. Для цього необхідно створити міжвідомчу комісію з питань цивільного захисту, яка б забезпечувала координацію робіт з підготовки до військового стану та контроль за їх виконанням;

- розробка планів та дій в разі виникнення небезпеки. Для цього необхідно проводити комплексне планування дій, яке передбачатиме проведення евакуації, розміщення та забезпечення населення, організацію збору та розподілу продуктів та медикаментів, організацію зв'язку та інші заходи;

- забезпечення максимальної безпеки населення. Для цього необхідно проводити роботу з підвищення рівня безпеки будівель та споруд, проводити роботу з попередження пожеж, встановлювати системи оповіщення населення про можливі небезпеки, забезпечувати наявність підвальних приміщень, бомбосховищ, які можуть бути використані як укриття під час військових дій.

На сьогоднішній день перед місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування основними заходами щодо публічного управління системою цивільного захисту є визначення збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії російської федерації та проведення першочергових аварійно-відбудовних (аварійно-ремонтних робіт). Виходячи з реальної обстановки та практичних дій, що вже проводяться на звільнених від окупантів територіях Київської, Чернігівської та Сумських областей, Державною службою України з надзвичайних ситуацій в березні 2022 року розроблено алгоритм дій з відновлення життєдіяльності звільнених від російської окупації населених пунктів, який складається з трьох основних складових.

Дії місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування після звільнення населеного пункту від окупантів. Після звільнення українськими військами населеного пункту, керівником військової

адміністрації (у разі її утворення), місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування видається розпорядження щодо призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, переліку першочергових аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, виділення фінансових та матеріально-технічних ресурсів та визначення завдань формуванням.

Організація роботи органів управління. На даному етапі створюється штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та організовується його робота безпосередньо на території конкретного населеного пункту.

Робота органів управління сил цивільного захисту з відновлення функціонування населеного пункту. Як показав досвід відновлювальних робіт у звільнених областях, основними заходами є: проведення розвідки та очищення території від вибухонебезпечних предметів; розгортання Штабу з ліквідації НС, пункту життєзабезпечення, пункту надання медичної та психологічної допомоги, пункту роздачі гуманітарної допомоги та харчування, організація роботи гарячої телефонної лінії та роботи з населенням; забезпечення автономним електроживленням, підвіз води, продуктів харчування, предметів першої необхідності; розбивка населеного пункту на сектори; утворення у складі органів влади спеціальних груп з пошуку, транспортування тіл та останків вбитих (загиблих) людей; утворення спеціальних груп з пошуку, транспортування, утилізації або знищення загиблих тварин; пошук, транспортування тіл загиблих військовослужбовців держави-агресора; пошук постраждалих та загиблих в зруйнованих будівлях і спорудах; проведення робіт з першочергового відновлення електро-, тепло- водо- та газопостачання; забезпечення повернення та функціонування суб'єктів господарювання, мереж продовольчих та господарських магазинів, аптек, тощо; оцінка завданих збитків, визначення обсягів відновлювальних робіт; демонтаж та розбір аварійних і зруйнованих будівель та споруд; оповіщення населення щодо можливості повернення до населеного пункту; інші завдання, необхідні для забезпечення повноцінного функціонування населеного.

У зв'язку із великими обсягами аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на звільнених територіях постала проблема в посиленні угруповання сил цивільного захисту. Вирішення її стало можливим через створення та залучення добровольців. На законодавчому рівні визначено, що за рішенням місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування можуть створюватись добровільні формування цивільного захисту. Основним із завдань таких формувань є виконання допоміжних робіт із ліквідації

наслідків надзвичайних ситуацій. Порядок залучення добровільних формувань та обсяги допоміжних робіт визначаються органом, що їх створив. Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, на період виконання поставлених завдань повинні забезпечити добровільні формування необхідним майном (засобами захисту, засобами зв'язку, в разі необхідності приміщеннями, автотранспортом, оргтехнікою тощо) на умовах повернення його після закінчення відповідних робіт. Створення добровільних формувань цивільного захисту необхідно популяризувати й надалі. Після перемоги українського народу в російсько-українській війні, функціонування добровольчого руху забезпечить суттєву допомогу місцевим органам влади у вирішенні питань щодо захисту населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Кодекс цивільного захисту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
2. Практичний poradnik z organizacii civil'nogo zaxistu v teritorial'nykh hromadah. URL: <https://zt.dsns.gov.ua/upload/4/2/5/8/2//0/2021-10-1-mpo-pjradnik-organizacii-cz.pdf>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.03.2013 №616 «Про затвердження Положення про добровільні формування цивільного захисту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616-2013-%D0%BF#Text>

Софія ГАЙДА

здобувачка освітньо-професійної програми
«Менеджмент» ЗУНУ

Науковий керівник – к. г. н., доцент, доцент кафедри
менеджменту публічного управління та персоналу ЗУНУ
Зоряна ПУШКАР

ПОТЕНЦІАЛ МОЛОДІ В ЕКОНОМІЧНІЙ МОДЕЛІ ОБЛАСТІ

Слово «потенціал» (potential – з латинської – сила) в економічному розумінні означає сукупність економічних ресурсів і можливостей країни або груп країн, що можуть бути використанні для досягнення цілей соціально-економічного розвитку суспільства [3].

Тернопільська область належить до тих областей нашої держави, де чисельність наявного населення є однією з найменших. За кількістю жителів область займає 20 місце серед регіонів України, випереджаючи Чернівецьку, Кіровоградську, Волинську, Чернігівську та Херсонську області.